

Bruxelles, 14 aprilie 2025
(OR. en)

8008/25

**Dosar interinstituțional:
2025/0086(NLE)**

**AELE 25
RECH 151
ATO 18
MI 213
CH 12**

NOTĂ DE ÎNSOȚIRE

Sursă:	Secretara Generală a Comisiei Europene, sub semnătura dnei Martine DEPREZ, Directoare
Data primirii:	9 aprilie 2025
Destinatar:	Dna Thérèse BLANCHET, Secretară Generală a Consiliului Uniunii Europene
Nr. doc. Csie:	COM(2025) 159 final
Subiect:	Recomandare de DECIZIE A CONSILIULUI de aprobare a încheierii, de către Comisia Europeană, a Acordului dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind participarea Confederației Elvețiene la programele Uniunii

În anexă, se pune la dispoziția delegațiilor documentul COM(2025) 159 final.

Anexă: COM(2025) 159 final

Bruxelles, 9.4.2025
COM(2025) 159 final

Recomandare de

DECIZIE A CONSILIULUI

de aprobare a încheierii, de către Comisia Europeană, a Acordului dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind participarea Confederației Elvețiene la programele Uniunii

EXPUNERE DE MOTIVE

1. CONTEXTUL PROPUNERII

• Motivele și obiectivele propunerii

UE și Elveția au legături economice, istorice, culturale, sociale și politice strânse. UE este cel mai mare partener comercial al Elveției, iar Elveția este al patrulea partener comercial al UE ca mărime. Peste 1,5 milioane de cetățeni ai UE locuiesc în Elveția și puțin sub 450 000 de cetățeni elvețieni locuiesc în UE. În fiecare zi, câteva sute de mii de lucrători frontaliери traversează frontiera UE-Elveția în ambele direcții.

UE și Elveția sunt legate între ele prin mai multe acorduri bilaterale. Elveția participă la piața internă a UE pe baza unor acorduri privind libera circulație a persoanelor, transportul terestru, transportul aerian, comerțul cu produse agricole și recunoașterea reciprocă în ceea ce privește evaluarea conformității¹. Prin Acordul între Uniunea Europeană, Comunitatea Europeană și Confederația Elvețiană cu privire la asocierea Confederației Elvețiene la punerea în aplicare, respectarea și dezvoltarea acquis-ului Schengen, Elveția este și o țară asociată spațiului Schengen. În timpul crizei provocate de pandemia de COVID-19, cooperarea dintre UE și Elveția cu privire la amenințările transfrontaliere la adresa sănătății s-a intensificat.

În mod tradițional, Elveția a fost, de asemenea, un partener puternic pentru UE în domeniul cercetării și inovării. Țara a colaborat cu Uniunea Europeană la numeroase programe de finanțare ale Uniunii axate în special pe cercetare, inovare și educație. Începând din 1987, universitățile elvețiene și sectorul privat participă activ la programele-cadru de cercetare și inovare ale UE. În același an, a intrat în vigoare primul acord bilateral privind cooperarea științifică și tehnologică. Elveția rămâne profund implicată în diverse inițiative europene, inclusiv Organizația Europeană pentru Cercetare Nucleară (CERN), Agenția Spațială Europeană, Cooperarea europeană în domeniul științei și tehnologiei (COST) și Eureka. Elveția a fost, de asemenea, asociată la Programul pentru cercetare și formare al Euratom în perioada 2014-2020 și a participat la activități legate de întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune în perioada 2014-2020, pe baza Acordului de asociere la Orizont 2020 și Euratom². În plus, Elveția a fost membră a programului Erasmus al UE³.

În ciuda faptului că relația dintre UE și Elveția este una strânsă, au existat și o serie de probleme structurale de lungă durată cu care acestea s-au confruntat de-a lungul timpului. Pentru a rezolva aceste probleme, între 2014 și 2021, UE și Elveția au purtat negocieri cu privire la un acord-cadru instituțional. Acordul-cadru instituțional ar fi oferit, de asemenea, cadrul de guvernare pentru încheierea unor acorduri suplimentare în domenii legate de piața internă la care Elveția participă, inclusiv acorduri pentru care Consiliul a autorizat negocierile,

¹ Acordul privind transportul aerian, Acordul privind transportul feroviar și rutier de mărfuri și călători, Acordul privind libera circulație a persoanelor, Acordul privind recunoașterea reciprocă în materie de evaluare a conformității, Acordul privind comerțul cu produse agricole, toate semnate la 21 iunie 1999 (JO L 114, 30.4.2002, p. 1).

² Acordul de cooperare științifică și tehnologică între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și Confederația Elvețiană de asociere a Confederației Elvețiene la Programul-cadru pentru cercetare și inovare — Orizont 2020 și la Programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice de completare a Programului Orizont 2020, și care reglementează participarea Confederației Elvețiene la activitățile ITER desfășurate de întreprinderea comună Fusion for Energy (JO L 370, 30.12.2014, p. 3).

³ Acordul între Comunitatea Economică Europeană și Confederația Elvețiană de instituire a cooperării în domeniul educației și formării profesionale în cadrul programului Erasmus (JO L 332, 3.12.1991, p. 52).

în special cel privind siguranța alimentară (2003 și 2008) și cel privind energia electrică (2006). În plus, Acordul-cadru instituțional ar fi oferit cadrul de guvernantă pentru acordul privind sănătatea, pentru care Consiliul a autorizat deschiderea negocierilor în 2008.

În noiembrie 2018, negociatorii au ajuns la un acord la nivel tehnic cu privire la un proiect de acord-cadru instituțional. Ca reacție la refuzul Consiliului Federal de a aproba proiectul de text, negocierile privind celelalte acorduri au fost suspendate, întrucât atât Consiliul, în concluziile sale din 19 februarie 2019, cât și Parlamentul European, în recomandarea sa din 26 martie 2019, au condiționat încheierea de noi acorduri privind accesul pe piața internă sau acordarea de condiții îmbunătățite în temeiul acordurilor existente de încheierea acordului-cadru instituțional. La 26 mai 2021, în pofida unor noi încercări de a găsi o soluție, Consiliul Federal Elvețian a decis să pună capăt în mod unilateral negocierilor privind acordul-cadru instituțional. Decizia unilaterală a Elveției a întrerupt temporar cooperarea bilaterală în domeniile cercetării, inovării și educației.

În urma impasului negocierilor privind acordul-cadru instituțional, Comisia Europeană și Elveția au inițiat discuții preliminare în martie 2022 pentru a discuta despre viitorul relațiilor lor. Aceste discuții au condus la elaborarea unui document de înțelegere comună, în care a fost consemnat acordul politic al ambelor părți cu privire la calea de urmat pentru o viitoare negociere și au fost identificate componentele și parametrii unui amplu pachet de negociere, precum și obiectivele vizate, agreeate în urma unor concesii reciproce și soluțiile privind principalele chestiuni instituționale și sectoriale. Discuțiile preliminare au confirmat interesul puternic al ambelor părți de a-și revitaliza cooperarea în domeniul cercetării, inovării și educației. În acest context, în documentul de înțelegere comună a fost declarată intenția de a institui, ca parte a pachetului mai amplu, un cadru juridic care să permită participarea Elveției la actualul CFM 2021-2027 și la generațiile ulterioare de programe ale Uniunii, inclusiv la programele-cadru pentru cercetare și inovare, la Europa digitală și la Erasmus +. În plus, documentul de înțelegere comună a confirmat intenția ambelor părți de a relua negocierile privind punerea în aplicare a acordului existent GNSS UE-Elveția (Galileo și EGNOS) și de a iniția discuții privind participarea Elveției la componenta Copernicus a programului spațial al UE.

Documentul de înțelegere comună a fost aprobat de Consiliul Federal Elvețian și de Comisia Europeană în noiembrie 2023. Ambele părți s-au angajat să îl utilizeze ca bază pentru mandatele lor de negociere și și-au manifestat aspirația de a încheia negocierile în cursul anului 2024.

În consecință, la 20 decembrie 2023, Comisia a adoptat o recomandare de decizie a Consiliului de autorizare a negocierilor privind pachetul amplu de măsuri identificate și definite în cursul discuțiilor preliminare. Obiectivul general al acestor negocieri a fost modernizarea și consolidarea relațiilor bilaterale dintre UE și Elveția, asigurarea unei concurențe loiale între întreprinderile din UE și cele elvețiene care își desfășoară activitatea în cadrul pieței interne și protejarea drepturilor cetățenilor UE în Elveția, inclusiv prevenirea discriminării între cetățenii din diferite state membre. Acest lucru ar permite cetățenilor, întreprinderilor și cercetătorilor ambelor părți să beneficieze pe deplin de proximitatea geografică, de valorile comune și de legăturile economice dintre UE și Elveția. În paralel, Consiliul Federal a întreprins lucrările pregătitoare corespunzătoare pentru partea elvețiană. În urma finalizării proceselor relevante din Elveția, Consiliul Uniunii Europene a adoptat, la 12 martie 2024, o decizie prin care Comisia era autorizată să lanseze negocieri cu privire la pachetul amplu de măsuri, precum și cu privire la directivele de negociere detaliate.

Directivele de negociere au confirmat că, în cadrul pachetului, Comisia ar trebui să negocieze un acord de sine stătător care să prezinte clauzele și condițiile generale pentru participarea Elveției la programele Uniunii. Acest acord ar trebui să asigure un echilibru just între contribuțiile Elveției și beneficiile care decurg din participarea la aceste programe, precum și să stabilească condițiile de participare, inclusiv calcularea contribuțiilor financiare la fiecare dintre aceste programe și a costurilor administrative ale acestora. Protocoalele de asociere a Elveției la programe specifice ale Uniunii ar trebui să stabilească lista programelor la care Elveția participă pentru fiecare generație de programe. Conform directivelor de negociere, acordul ar trebui să permită, de asemenea, posibilitatea asocierii viitoare a Elveției la alte programe ale Uniunii prin intermediul unui protocol sau al unor protocoale, care ar urma să fie adoptate printr-o procedură simplificată de către un comitet mixt instituit în temeiul acordului.

Negocierile privind pachetul amplu au fost lansate la 18 martie 2024 de președinta Comisiei Europene, Ursula von der Leyen, și de președinta de atunci a Confederației Elvețiene, Viola Amherd. Comisia a desfășurat negocierile în consultare cu Consiliul, inclusiv cu Consiliul Afaceri Generale, și cu Grupul de lucru pentru AELS numit de Consiliu în calitate de comitet special în scopul negocierilor cu Elveția. S-a acordat atenția cuvenită rezoluției Parlamentului European din 4 octombrie 2023, iar Comisia a informat Parlamentul European în mod corespunzător cu privire la procesul de negociere, în conformitate cu articolul 218 alineatul (10) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE).

După nouă luni de negocieri intense, președinta von der Leyen și președinta Amherd au anunțat, la 20 decembrie 2024, finalizarea cu succes a discuțiilor privind toate elementele pachetului amplu. Pachetul amplu include actualizarea celor cinci acorduri care oferă deja Elveției acces la piața internă a UE⁴; un nou acord privind siguranța alimentară, care va institui un spațiu comun de siguranță alimentară ce va acoperi toate dimensiunile lanțului alimentară; un nou acord privind sănătatea, care va permite Elveției să participe la mecanismele și organismele UE care abordează amenințările transfrontaliere grave pentru sănătate, în special la Centrul European de Prevenire și Control al Bolilor și la sistemul de alertă precoce și răspuns rapid; un nou acord privind energia electrică, care va permite participarea Elveției la piața internă a energiei electrice a UE; un nou acord privind contribuția financiară permanentă și echitabilă a Elveției la coeziunea economică și socială în cadrul Uniunii, care să reflecte nivelul de parteneriat și cooperare între părți și un nou acord care va permite Elveției să participe la mai multe programe ale Uniunii deschise asocierii unor țări terțe, și anume Orizont Europa, Euratom pentru cercetare și formare, ITER/F4E (Fusion for Energy), Europa digitală, Erasmus +, precum și EU4Health, un program care urmărește să completeze cooperarea stabilită prin acordul UE-Elveția în domeniul sănătății pe care cei doi parteneri l-au negociat ca parte a aceluiași pachet amplu. Pe lângă elementele enumerate mai sus, pachetul amplu include, de asemenea, un protocol separat privind cooperarea parlamentară.

În timp ce Acordul privind participarea Elveției la programele Uniunii [Acordul dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind participarea Confederației Elvețiene la programele Uniunii (denumit în continuare „acordul”)] face parte integrantă din pachetul mai amplu negociat între cei doi parteneri în 2024, Comisia a decis să accelereze recomandarea de

⁴ Acordul privind transportul aerian, Acordul privind transportul feroviar și rutier de mărfuri și călători, Acordul privind libera circulație a persoanelor, Acordul privind recunoașterea reciprocă în materie de evaluare a conformității, Acordul privind comerțul cu produse agricole, toate semnate la 21 iunie 1999 (JO L 114, 30.4.2002, p. 1).

aprobare a încheierii acordului, cu scopul de a începe aplicarea provizorie a acestuia – în conformitate cu articolul 18, dacă este semnat înainte de 15 noiembrie 2025 – cu efect de la 1 ianuarie 2025. În același timp, semnarea și aplicarea cu titlu provizoriu a acordului, înainte de încheierea acestuia, nu afectează abordarea referitoare la pachetul amplu stabilit în documentul de înțelegere comună și confirmată de directivele de negociere ale Consiliului, întrucât acordul privind participarea Elveției la programele Uniunii include o clauză de caducitate, care prevede că aplicarea provizorie a acordului va înceta în cazul în care Elveția nu își finalizează procedurile necesare pentru intrarea în vigoare a pachetului până la sfârșitul anului 2028. În plus, încheierea acordului este prevăzută ca parte a pachetului mai amplu, care cuprinde și alte acorduri-cheie care au făcut obiectul negocierilor desfășurate în 2024.

Având în vedere că acordul vizează participarea Elveției la programele Uniunii în temeiul Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene, prezenta recomandare este însoțită de o propunere de semnare și aplicare provizorie a acordului în ceea ce privește aspectele care intră sub incidența tratatului respectiv.

- **Coerența cu dispozițiile existente în domeniul de politică vizat**

Din punctul de vedere al conținutului, Acordul privind participarea Elveției la programele Uniunii este similar cu alte acorduri pe care Uniunea Europeană le-a încheiat în ultimii ani cu parteneri precum Regatul Unit, Noua Zeelandă și Canada și, prin urmare, este coerent cu politica Uniunii în domeniu.

- **Coerența cu alte politici ale Uniunii**

Acordul, care face parte dintr-un pachet amplu de acorduri UE-Elveția, respectă pe deplin tratatele și menține integritatea și autonomia ordinii juridice a Uniunii. Acesta promovează valorile, obiectivele și interesele Uniunii și asigură coerența, eficacitatea și continuitatea politicilor și a acțiunilor sale.

Participarea Elveției la programele Uniunii va respecta pe deplin actele de bază care definesc programele și reglementările existente ale Uniunii referitoare la gestiunea financiară, cum ar fi Regulamentul financiar.

2. TEMEIUL JURIDIC

Articolul 101 din Tratatul Euratom prevede un temei juridic specific pentru negocierea și încheierea de acorduri internaționale cu țările terțe, din care rezultă obligații pentru Comunitatea Europeană a Energiei Atomice. Prin urmare, temeiul juridic specific pentru încheierea acordului, în ceea ce privește aspectele care intră în sfera de competență a Comunității Europene a Energiei Atomice, este articolul 101 al doilea paragraf din Tratatul Euratom.

3. REZULTATELE EVALUĂRILOR *EX POST*, ALE CONSULTĂRILOR CU PĂRȚILE INTERESATE ȘI ALE EVALUĂRILOR IMPACTULUI

- **Evaluările *ex post*/verificarea adecvării legislației existente**

N/A

- **Consultările cu părțile interesate**

N/A

- **Obținerea și utilizarea cunoștințelor de specialitate**

N/A

- **Evaluarea impactului**

N/A

- **Adecvarea reglementărilor și simplificarea**

N/A

- **Drepturile fundamentale**

N/A

4. IMPLICAȚII BUGETARE

Fișa financiară legislativă care însoțește prezenta recomandare prezintă implicațiile bugetare orientative.

5. ALTE ELEMENTE

- **Planurile de punere în aplicare și măsurile de monitorizare, evaluare și raportare**

N/A

- **Documentele explicative (în cazul directivelor)**

N/A

- **Explicarea detaliată a dispozițiilor specifice ale propunerii**

Acordul stabilește cadrul juridic pentru participarea Elveției la programele Uniunii, asigurând un echilibru echitabil în ceea ce privește contribuțiile și beneficiile. De asemenea, acordul asigură faptul că nu se conferă Elveției nicio putere decizională în ceea ce privește programele la care participă Elveția.

Acordul stabilește condițiile de calculare a contribuțiilor financiare la programele individuale și a costurilor administrative ale acestora și garantează drepturile Uniunii de a asigura buna gestiune financiară și de a proteja interesele financiare ale Uniunii.

Acordul stabilește și alte condiții pentru participarea la programele Uniunii, cum ar fi dispoziții privind mobilitatea persoanelor care participă la punerea în aplicare a programelor respective ale Uniunii. Acordul include condițiile de suspendare a participării Elveției la programele Uniunii și de denunțare a acordului. Acesta include, de asemenea, dispoziții care garantează că aceste cazuri nu vor afecta angajamentele juridice asumate cu entitățile elvețiene.

Acordul prevede aplicarea sa provizorie cu efect retroactiv de la 1 ianuarie 2025, dacă este semnat înainte de 15 noiembrie 2025, cu scopul de a începe cooperarea în domeniile reglementate de acord la data specificată pentru fiecare program.

Protocolul I vizează participarea Elveției la Programul pentru cercetare și formare al Euratom, care completează programul Orizont Europa începând cu 1 ianuarie 2025. Protocolul I vizează, de asemenea, participarea la programele Orizont Europa, Europa digitală și Erasmus +.

Programul Euratom pentru cercetare și formare (2021-2025)⁵ este un program de finanțare complementar programului Orizont Europa, care acoperă cercetarea și inovarea în domeniul nuclear. Programul utilizează aceleași instrumente și norme de participare ca Orizont Europa. Protocolul include, de asemenea, o dispoziție privind prelungirea aplicării sale la succesorul Programului Euratom pentru perioada 2026-2027, cu aplicarea aceluiași clauze și condiții.

Pe lângă termenii și condițiile specifice de participare la ambele programe de cercetare, protocolul include clauze privind reciprocitatea și știința deschisă. În plus, acesta prevede un mecanism de ajustare și un mecanism de corecție automată care să fie aplicate programului Orizont Europa. În ceea ce privește participarea Elveției la Programul Euratom, protocolul prevede că nu se aplică niciun mecanism de ajustare și niciun mecanism de corecție automată, în timp ce cheia de contribuție care urmează să fie aplicată în anii 2025, 2026 și 2027 pentru calcularea contribuției operaționale pentru participarea la Programul Euratom va fi de 95,4 % din cheia de contribuție definită în acord.

Protocolul II prevede participarea Elveției la întreprinderea comună europeană pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune. Elveția va participa, în calitate de țară terță asociată la Programul pentru cercetare și formare al Euratom, în calitate de membru al F4E începând cu 1 ianuarie 2026 și pe durata înființării F4E. Calitatea de membru în cadrul F4E a Elveției face ca entitățile elvețiene să fie eligibile pentru a concura în cadrul procedurilor de achiziții publice ale F4E și ITER și implică participarea la guvernarea F4E.

Textul acordului este transmis Consiliului împreună cu prezenta recomandare.

⁵ Regulamentul (EURATOM) 2021/765 al Consiliului din 10 mai 2021 de instituire a programului pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice pentru perioada 2021-2025 de completare a programului-cadru pentru cercetare și inovare Orizont Europa și de abrogare a Regulamentului (Euratom) 2018/1563 (JO L 167I, 12.5.2021, p. 81).

DECIZIE A CONSILIULUI

de aprobare a încheierii, de către Comisia Europeană, a Acordului dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind participarea Confederației Elvețiene la programele Uniunii

CONSILIUL UNIUNII EUROPENE,

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice, în special articolul 101 al doilea paragraf,

având în vedere recomandarea Comisiei Europene,

întrucât:

- (1) La 12 martie 2024, Consiliul a autorizat Comisia să deschidă negocieri cu Confederația Elvețiană pentru un pachet amplu de măsuri legate de relațiile bilaterale cu Confederația Elvețiană, care cuprind dispozițiile instituționale și privind ajutoarele de stat din acordurile dintre Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană și, după caz, adaptări specifice ale acestora în domenii legate de piața internă, un acord privind participarea Elveției la programele Uniunii și un acord care să stea la baza contribuției permanente a Elveției la reducerea disparităților economice și sociale dintre regiuni¹. De asemenea, Consiliul a autorizat Comisia să deschidă negocieri cu Confederația Elvețiană pentru încheierea de noi acorduri privind energia electrică, sănătatea și siguranța alimentară, privind participarea Elveției la agențiile Uniunii Europene pentru Programul spațial și pentru căile ferate și privind modificarea Acordului dintre Comunitatea Europeană și Confederația Elvețiană privind transportul aerian pentru a permite cabotajul.
- (2) Comisia a negociat, în numele Uniunii, un pachet amplu de acorduri care include un acord între Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind participarea Confederației Elvețiene la programele Uniunii (denumit în continuare „acordul”), precum și protocoale referitoare la dispozițiile privind ajutoarele de stat, instituționale și de modificare a acordurilor dintre Comunitatea Europeană și Confederația Elvețiană în domenii legate de piața internă la care participă Elveția, un acord între Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană privind contribuția financiară periodică a Elveției la reducerea disparităților economice și sociale din Uniunea Europeană, un acord între Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană privind sănătatea, un acord între Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană privind energia electrică, un protocol la Acordul dintre Comunitatea Europeană și Confederația Elvețiană privind schimburile comerciale cu produse agricole de instituire a unui spațiu comun al siguranței alimentare și un acord între Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană privind

¹ Decizia (UE, Euratom) 2024/995 a Consiliului din 12 martie 2024 de autorizare a începerii negocierilor cu Confederația Elvețiană cu privire la dispozițiile instituționale din acordurile dintre Uniunea Europeană și Confederația Elvețiană referitoare la piața internă, cu privire la un acord privind participarea Confederației Elvețiene la programele Uniunii și cu privire la un acord care să fie la baza contribuției permanente a Confederației Elvețiene la coeziunea Uniunii (JO L, 2024/995, 26.3.2024).

clauzele și condițiile de participare a Confederației Elvețiene la Agenția Uniunii Europene pentru Programul spațial.

- (3) Acordul acoperă aspecte care intră în sfera de competență a Comunității Europene a Energiei Atomice (denumită în continuare „Comunitatea”), și anume asocierea la Programul pentru cercetare și formare al Euratom și la întreprinderea comună europeană pentru ITER. Prin urmare, acordul ar trebui să fie încheiat, de asemenea, în numele Comunității în ceea ce privește chestiunile care intră sub incidența Tratatului de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (denumit în continuare „Tratatul Euratom”).
- (4) Încheierea de către Comisie, acționând în numele Comunității Europene a Energiei Atomice în ceea ce privește chestiunile care intră sub incidența Tratatului Euratom, a acordului ar trebui să fie aprobată. Acordul ar trebui să fie încheiat în același timp cu alte elemente ale pachetului și ca parte integrantă a pachetului respectiv.
- (5) Pentru a lărgi anvergura cooperării lor, acordul prevede că părțile îl aplică cu titlu provizoriu, în conformitate cu procedurile și legislația lor interne, de la 1 ianuarie 2025, cu excepția cazului în care data semnării este ulterioară datei de 15 noiembrie 2025, caz în care părțile aplică acordul cu titlu provizoriu de la 1 ianuarie 2026.
- (6) Prin urmare, acordul ar trebui să fie încheiat cu titlu provizoriu de către Comitate în ceea ce privește chestiunile care intră sub incidența Tratatului Euratom.
- (7) Aplicarea cu titlu provizoriu ar trebui să fie limitată în timp, astfel cum se prevede în acord, și să înceteze cel târziu la 31 decembrie 2028 în cazul în care Elveția, până la data respectivă, nu și-a finalizat procedurile interne necesare pentru intrarea în vigoare a mai multor acorduri incluse în pachetul general.
- (8) Semnarea, aplicarea cu titlu provizoriu și încheierea acordului în ceea ce privește aspectele care intră sub incidența Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene fac obiectul unei proceduri separate, în temeiul tratatului respectiv,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Se aprobă încheierea de către Comisie, în numele Comunității Europene a Energiei Atomice, a Acordului dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Confederația Elvețiană, pe de altă parte, privind participarea Confederației Elvețiene la programele Uniunii, inclusiv a dispozițiilor sale privind aplicarea provizorie, în ceea ce privește aspectele care intră sub incidența Tratatului Euratom².

Articolul 2

Înainte de încheierea sa, acordul, în ceea ce privește aspectele care intră sub incidența Tratatului Euratom, se semnează și se aplică cu titlu provizoriu, sub rezerva reciprocității, în conformitate cu articolul 18 din acord³.

² Textul acordului este publicat în JO L [...].

³ Data de la care acordul se aplică cu titlu provizoriu va fi publicată în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene.

Articolul 3

Prezenta decizie intră în vigoare la data adoptării.

Adoptată la Bruxelles,

*Pentru Consiliu,
Președintele*

FIȘĂ FINANCIARĂ LEGISLATIVĂ
„VENITURI” – PENTRU PROPUNERILE CU IMPACT BUGETAR ASUPRA
PĂRȚII DE VENITURI A BUGETULUI

1. TITLUL PROPUNERII:

Recomandare de decizie a Consiliului de aprobare a încheierii, de către Comisia Europeană, a Acordului dintre Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice, pe de o parte, și Elveția, pe de altă parte, privind participarea Confederației Elvețiene la programele Uniunii – Participarea la activitățile întreprinderii comune europene pentru ITER și pentru dezvoltarea energiei de fuziune, precum și la Programul pentru cercetare și formare al Comunității Europene a Energiei Atomice.

2. LINII BUGETARE:

Linia de venituri (capitol/articol/post): 6 0 1 2 — Reactorul termonuclear experimental internațional (ITER) — Venituri alocate

Suma înscrisă în buget pentru exercițiul financiar în cauză:

(numai în cazul veniturilor alocate):

Veniturile vor fi alocate următoarei linii de cheltuieli (capitol/articol/post):

Întregul articol 01 04 01

Întregul articol 01 01 03 (01 01 03 01, 01 01 03 02, 01 01 03 03)

Linia bugetară 20 XX Cheltuieli administrative ale Comisiei Europene

Linia de venituri (capitol/articol/post): 6 0 1 0 — **Euratom** — Venituri alocate

Suma înscrisă în buget pentru exercițiul financiar în cauză:

(numai în cazul veniturilor alocate):

Veniturile vor fi alocate următoarei linii de cheltuieli (capitol/articol/post):

Întregul capitol 01 01 02 (01 01 02 01, 01 01 02 02, 01 01 02 03, 01 01 02 11, 01 01 02 12, 01 01 02 13)

Articolul 01 03 01

Articolul 01 03 02

Articolul 01 03 03

Linia bugetară 20 XX Cheltuieli administrative ale Comisiei Europene

3. IMPACTUL FINANCIAR¹

- Propunerea nu are implicații financiare
- Propunerea nu are implicații financiare asupra cheltuielilor, dar are implicații financiare asupra veniturilor
- Propunerea are un impact financiar asupra veniturilor alocate

¹ Toate cifrele pentru anii 2026 și 2027 care sunt citate în prezenta secțiune sunt orientative și corespund celor mai recente estimări disponibile.

Efectul este următorul:

(milioane EUR cu trei zecimale)

Linia de venituri	Impactul asupra veniturilor	perioadă de XX de luni începând cu zz/ll/aaaa (dacă este cazul)	2025
6 0 1 2	NA		NA

(milioane EUR cu trei zecimale)

Situția după acțiune			
Linia de venituri	2025	2026	2027
6 0 1 2	NA	40,371	31,707

(milioane EUR cu trei zecimale)

Linia de cheltuieli	2025	2026	2027
Articole	NA	39,195	30,488
01 04 01			
01 01 03			
20 XX	NA	1,176	1,219

(milioane EUR cu trei zecimale)

Linia de venituri	Impactul asupra veniturilor	perioadă de XX de luni începând cu zz/ll/aaaa (dacă este cazul)	2025
6 0 1 0	42,046	36 de luni începând cu 1.1.2025	13,566

(milioane EUR cu trei zecimale)

Situția după acțiune			
Linia de venituri	2025	2026	2027
6 0 1 0	13,566	13,915	14,564

(milioane EUR cu trei zecimale)

Linia de cheltuieli	2025	2026	2027
articolele 01 01 02; 01 03 01; 01 03 02; 01 03 03;	13,236	13,510	14,004
20 XX	0,331	0,405	0,560

4. MĂSURI ANTIFRAUDĂ

Articolul 325 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (TFUE) prevede obligația Comisiei de a combate fraudele și orice alte activități ilegale care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii. Prevenirea și detectarea fraudelor reprezintă, prin urmare, o obligație generală pentru toate serviciile Comisiei în cadrul activităților lor zilnice care implică utilizarea resurselor.

Orice fraudă sau neregulă care implică fonduri UE au un impact negativ îndeosebi asupra reputației Comisiei și asupra punerii în aplicare a politicilor UE. Actuala strategie antifraudă a Comisiei [COM(2019)196] a fost adoptată la 29 aprilie 2019, pentru a înlocui strategia din 2011. Este vorba despre un document de politică ce stabilește prioritățile Comisiei în materie de combatere a fraudei, având în vedere cadrul financiar multianual 2021-2027. Principalele obiective ale strategiei antifraudă a Comisiei din 2019 sunt 1) „[î]mbunătățirea în continuare a înțelegerii tiparelor de fraudă, a profilurilor autorilor fraudelor și a vulnerabilităților sistemice legate de fraudă care afectează bugetul UE” (colectarea și analizarea datelor) și 2) „[o]ptimizarea coordonării, a cooperării și a fluxurilor de lucru pentru combaterea fraudei, în special între serviciile și agențiile executive ale Comisiei (coordonare, cooperare și procese). Strategia este însoțită de un plan de acțiune care a fost revizuit în iulie 2023 și care, la fel ca predecesorul său, urmărește să consolideze toate componentele ciclului antifraudă: prevenire, detectare, investigare și corectare.

Principiile directoare și standardele-țintă ale strategiei antifraudă a Comisiei din 2019 sunt:

- toleranță zero față de fraudă;
- combaterea fraudei ca parte integrantă a controlului intern;
- raportul cost-eficacitate al controalelor;
- integritatea profesională și competența personalului UE;
- transparența privind modul în care sunt utilizate fondurile UE;
- prevenirea fraudei, în special protecția împotriva fraudei a programelor de cheltuieli;
- capacitatea de investigare eficace și schimbul de informații în timp util;
- corectarea rapidă (inclusiv recuperarea fondurilor fraudate și sancțiuni judiciare/administrative);
- buna cooperare dintre actorii interni și externi, în special dintre UE și autoritățile naționale responsabile și dintre departamentele tuturor instituțiilor și organismelor UE în cauză;

- comunicarea internă și externă eficace cu privire la combaterea fraudei.

Articolele 11-14 din acord conțin dispoziții detaliate privind buna gestiune financiară, care include, de asemenea, măsuri antifraudă. Aceste măsuri trebuie să fie aplicabile orizontal pentru a se asigura protecția intereselor financiare ale UE în toate programele sau activitățile Uniunii vizate de protocoalele care ar putea să fie adoptate în viitor de Comitetul mixt în temeiul acordului în vederea asocierii Confederației Elvețiene la o serie de programe sau activități ale Uniunii. Acestea se aplică, de asemenea, protocoalelor, întrucât protocoalele și anexele fac parte integrantă din acestea.

În special, articolele 11 și 12 din acord prevăd detaliile și procesele necesare și permit executarea fără probleme a sarcinilor de către organisme pentru a proteja interesele financiare ale UE [Comisia Europeană sau alte persoane mandatate de Comisia Europeană, printre care se numără Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF), Curtea de Conturi Europeană și Parchetul European (EPPO)]. Pe întreaga durată a implementării programelor sau activităților vizate de protocoalele la acord, principiul rămâne același: interesele financiare ale UE trebuie să fie protejate prin măsuri proporționale, inclusiv măsuri legate de prevenirea, depistarea, corectarea și investigarea neregulilor, inclusiv a fraudei, de recuperarea fondurilor pierdute, plătite în mod necuvenit sau utilizate în mod incorect și, acolo unde este cazul, de impunerea de sancțiuni administrative.

În conformitate cu Regulamentul financiar, orice persoană sau entitate care primește fonduri din partea Uniunii trebuie să coopereze pe deplin pentru protejarea intereselor financiare ale Uniunii, să acorde accesul și drepturile necesare Comisiei, OLAF și Curții de Conturi Europene și să se asigure că orice parte terță implicată în execuția fondurilor Uniunii acordă drepturi echivalente. După cum se prevede în mod expres la articolul 11 alineatul (4) din acord, pot fi efectuate analize și audituri și după suspendarea aplicării unui protocol, după încetarea aplicării acordului sau după denunțarea acestuia.

Comisia Europeană și Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) pot efectua investigații administrative, inclusiv controale și inspecții la fața locului, pe teritoriul Confederației Elvețiene, vizând entități elvețiene care sunt parte la un acord de finanțare relevant sau părți terțe ale unei entități elvețiene care pun în aplicare acordul de finanțare în temeiul unui contract, în conformitate cu acordul de finanțare relevant și cu alt contract aplicabil și în măsura prevăzută în acestea. Atunci când își exercită atribuțiile pe teritoriul Confederației Elvețiene, Comisia Europeană și OLAF acționează în conformitate cu legislația elvețiană.

Analizele și auditurile pot fi efectuate de funcționarii Uniunii, în special de cei ai Comisiei Europene și ai Curții de Conturi Europene, sau de alte persoane mandatate de Comisia Europeană. Atunci când își exercită atribuțiile pe teritoriul Confederației Elvețiene, Comisia Europeană sau alte persoane mandatate de Comisia Europeană trebuie să acționeze într-un mod compatibil cu dreptul elvețian.

Autoritățile elvețiene cooperează, în conformitate cu instrumentele de cooperare internațională aplicabile, cu autoritățile Uniunii sau ale statelor membre competente pentru cercetarea și urmărirea penală a infracțiunilor care aduc atingere intereselor financiare ale Uniunii, inclusiv trimițându-i în judecată pe presupușii autori și complici ai infracțiunilor respective. Cererile transmise în temeiul instrumentelor de cooperare internațională aplicabile pot include, după caz, cereri formulate în legătură cu investigații sau urmăriri penale ale EPPO. Acest lucru permite o cooperare cu

EPPO, astfel cum se prevede în Directiva (UE) 2017/1371 a Parlamentului European și a Consiliului din 5 iulie 2017 privind combaterea fraudelor îndreptate împotriva intereselor financiare ale Uniunii prin mijloace de drept penal.

În plus, acordul prevede un mecanism eficace de asigurare a respectării deciziilor Comisiei pe teritoriul Confederației Elvețiene.

5. ALTE OBSERVAȚII

Metoda de calculare a contribuției financiare a Confederației Elvețiene în cadrul programelor Uniunii este definită la articolul 7 din Acordul privind condițiile financiare și în anexa I privind dispozițiile de punere în aplicare financiară a acordului. Prin derogare de la articolul 7 alineatul (7) din acord, cheia de contribuție care urmează să fie aplicată în exercițiile 2025, 2026 și 2027 pentru calcularea contribuției operaționale pentru participarea la programul Euratom este de 95,4 % din cheia de contribuție definită la articolul 7 alineatul (6) din acord [articolul 10 alineatul (3) din Protocolul I și articolul 5 alineatul (2) din Protocolul II].